

tot. Azt hiszem, hogy senki sem mond ellent nekem, amikor azt mondom, hogy ez a szervezeti szabályzat lenini szellemű szervezeti szabályzat és éppen ezért csodálkozom mélységesen azon, hogy Déry elvtárs éppen a XX. kongresszus szellemére és a leninizmusra hivatkozva azért bírálta meg többek között Horváth Márton elvtársat és másokat, mert a szervezeti szabályzathoz híven eljárva, a pártegységet védve, (*zaj*) a Központi Vezetőség határozatát védte. (*Zaj.*)

Elvtársak! Ha másokat meghallgattak, a demokratizmus nevében nekem is jogom van elmondani a véleményemet. Éppen ezért csodálkozom azon, hogy a leninizmusra hivatkozva gúnyosan, lényegében megbírálja a leninizmus szellemében megírt és ma is érvényben lévő szervezeti szabályzatunkat és azokat az elvtársakat... (*Nagy zaj és ellentmondás. A szónok befejezi felszólalását.*)

HUSZÁR TIBOR: Elvtársak! Több oldalról érkezett olyan javaslat, hogy tartsunk egy rövid szünetet. (*Felkiáltások: Nem!*) Meg szeretném indokolni, hogy miért nem javasoljuk ezt. A demokrácia jegyében mégis két szót engedjenek meg. A terem túlszűfolt, rövid szünetet ilyen körülmények között tartani nem tudunk, a rend felborulna, nehéz lenne újra rendbehozni. (*Úgy van! Úgy van! Taps.*)

Nógrádi Sándor elvtárs kért szót, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének tagja, utána Máté György.

NÓGRÁDI SÁNDOR: Kedves Elvtársak! (*Taps.*) Előre akarom bocsátani, hogy én igen rossz rögtönző vagyok és még igen gyenge szónok is, ezt, azt hiszem, hogy tudják rólam. A másik, amit meg akarok jegyezni, az az, hogy nem szabad elvitatni a jogot senkitől arra, hogy bíráljon személyre való tekintet nélkül bárkit, aki hibát követ el. (*Taps.*) Én kiegészíteném azt, amit Déry Tibor elvtárs mondott, amikor hangsúlyozza, hogy ő mint párttag bírált tisztelettudóan és megfelelően. A pártonkívüliekre is ki kell terjeszteni ezt az elvet. Ezt vallom. (*Taps.*) Gondolom, hogy az elvtársak tőlem azt várják, hogy egy kicsit visszakanyarodjak a témához, amiről szó van, a sajtóhoz. Nyilvánvaló, hogy az elmúlt időszak, én itt évekre gondolok, olyan volt, amelyben a sajtó nem teljesítette a feladatát. Amikor dogmatizmus van a politikában, akkor dogmatizmus van a propagandában is, akkor elkerülhetetlen az elszakadás a tömegektől, vagy legalábbis lazulása a kapcsolatoknak, a tömegekkel való kapcsolatoknak. És hogy ennek a sajtó kifejezője, tükre, képe, vagy akárminek neveznénk is, az minden kétségen felül áll. Én nem akarok nyilatkozni a múltbeli határozatokról, hanem [hivatkozom] arra a

világ-közszellemre, amely a XX. kongresszus kapcsán kialakul, (még akkor is helyesen mondanám, ha azt mondanám, hogy kezd kialakulni) és ennek a jegyében valami indul már a sajtó frontján is. Azért ma a sajtó már valamivel jobb a tájékoztatás kérdésében, jobban működik, mint az elmúlt időkben, jobban hallani belőle a dolgozó tömegek, az egész nép és azon túlmenően mindenkinek a hangját, aki rendes, becsületes hazafi ebben az országban. Jobban érezni. De hadd mondjam meg a magam nevében, azt hiszem, hogy ezzel egyet fognak érteni az elvtársak, hogy mi most még csak a kezdet kezdetén vagyunk a sajtómunka megjavításában. (*Taps.*) És ha ugyan még nem biztatjuk is, — magamat is értem ez alatt — (és majd azután még kitérek arra, amiről szó kell, hogy essék) kellő súllyal a sajtóban dolgozó elvtársakat arra, hogy jobban ismertessék az életet, hogy sokoldalúbban keressék a kapcsolatot az élettel, mint ahogy azt most megállapíthatjuk, akkor meg kell, hogy mondjam, hogy még ezen a téren is van sok javítanivaló a mi részünkről: még nem biztatjuk eléggé [őket]. Lehet, hogy egyes esetekben úgy érzik a sajtó területén dolgozó elvtársak, hogy visszahúzó erő is működésbe lép itt, vagy ott. De mi biztatni fogjuk az elvtársakat továbbra is és ezt nagyon komolyan gondoljuk.

Én a következőt akarom mondani: emellett meg kell adni mindenkinek a lehetőséget arra, hogy a sajtóban megjelenő egyes közleményeket bírálhasson. Én nem azt mondom, hogy mindig nyilvánosan, mert annak célja nem lenne, hogy nyilvánosan bíráljanak valamit, ami nem olyan általános értékű, vagy érdemű, hogy nyilvánosan kelljen bírálni de mondjuk újságírók közt, mondjuk beszélgetések során lapszerkesztő elvtársakkal. Itt mindjárt rá akarok térni arra, amit kifogásolok, természetesen okkal, gondolom, legalábbis meggyőződésem szerint okkal. És annyiban mondom, hogy okkal, amennyiben ő általánosít, ha azt mondja, hogy vannak visszahúzó erők. Tardos Tibor elvtársnak a felszólalásáról van szó. Amikor ő felsorolta legalább azt a három tényezőt, vagy kritikai megjegyzést, vagy szót, amiről ő szólt, akkor kettőben — legalábbis a harmadikban nem úgy emlékszem — én magam találva éreztem magamat. Igenám, csak hogy a megfogalmazás nem volt egész pontos, de én erre nem fektetek súlyt, hogy mondjuk [csak] a kritikusat keresném valamilyen riportban. Én magam kijelentettem szűk újságírói, baráti körben egy tájékoztatás alkalmával nem is olyan régen, hogy Tardos Tibor elvtárs riportjával, ami a *Nők Lapjában* megjelent,³⁵ nem értek egyet. Meg is indokoltam, hogy miért. Persze nem akarom én nagyon sokáig

igénybe venni az elvtársak türelmét. De azért hadd mondjam meg, egyszerűen azért, mert azok között a viszonyok között, amelyek között azok a leánykák élnek, akikről szó volt, egészen más helyzetek is vannak, sőt azt mondhatnám hogy eléggé tömeges értelemben vannak más helyzetek. Magunk is megvizsgáltuk és akkor én megkockáztattam azt a bírálatot, de emellett kitartok, vissza belőle semmit nem vonok, hogy ez a riport nem fejezi ki, nem tükrözi megfelelően az életet abban az üzemben sem és éppen ezért egyoldalú. Akkor megmondtam, hát én nagyon sajnálom, hogy megmondtam, meg kellett mondanom, de hát ha ki kell mondanom, én nem szoktam senkinek szája íze szerint beszélni, nem is kívánom, hogy akárki is akárkinek a szája íze szerint beszéljen, de megmondtam azt is, hogy ha az a tárcsa, amely a *Szabad Népb*en egy Szilágyi nevű újságíró elvtársnő tollából megjelent³⁶ egy fiatal mérnököt illetően, úgy van megírva, hogy a beszélgetés valóban lefolyt a vonat kupéjában ahogy Tardos elvtárs erre, úgy emlékszem, erre válaszolt, megint csak nem neki adok igazat, hanem annak, aki a *Szabad Népb*en írta azt a tárcát. Én ezt is megindokoltam, egyszerűen azért, mert mondom, hogy egy fiatal mérnök, aki csak egy fél éve mérnök és ennyit meg ennyit keres, de ő már azt követelné, hogy ilyen meg olyan kedvezményei legyenek, amik lehetetlenek, kielégíthetetlenek, akkor feltételenül igaza van annak, aki ezt megírja, hogy túlságosan sokat követel. A mi viszonyaink között az igények emelkednek, gyorsan emelkednek, különösen a kulturális és materiális igények és ezért ennek mi természetesen örülünk. De most nem is egészen a mi viszonyainkról beszélve, hanem általánosságban arról az időszokról, arról a bizonyos átmeneti korszakról, amikor a szocializmust építik, vagy pláne annak alapjait rakják le, akkor valahogy még korlátozottak az anyagi lehetőségek, hát a szüntelenül növekvő igényeknek és anyagi lehetőségeknek, vagy ezt másképp is ki lehetne fejezni, a termelt javak mennyiségének valahol találkoznia kell egy kompromisszumban, hát ezt lehet vitatni, de azért én azt hiszem, hogy nekem véleményt lehet mondani arról, hogy a vitában, a polémiában kivel értek egyet és kivel nem. Igényt nem tartottam arra, hogy velem egyetértsenek, ezt kifejezetten megmondtam a *Nők Lapja* szerkesztőjének is és a *Béke és Szabadság* szerkesztőjének, ahol szintén véleményt mondtam egy Méray Tibor által írt riportról, amivel szintén nem értettem egyet. Az elvtársak megmondták a véleményüket és mind a hárman azzal a tudattal mentünk el erről a beszélgetésről, hogy megmondtuk egymásnak a véleményünket szabadon, nyíltan. Én az elvtársaknak, ők meg nekem. És meg megmondom Méray Tibor elvtársnak, meg Tardos Tibor elvtársnak. (Közbeszólás: De

hogy hajszák lettek belőle, azt nem hozták le, Nógrádi elvtárs!) Ha ebből hajszát kezd valaki, akkor feltétlenül nagyon helytelenül cselekszik és ez nincs semmiképpen sem összhangban sem a párt politikájával, sem a XX. kongresszus szellemével és így tovább.

Meg akarom mondani, hogy a sajtótájékoztatást megjavítjuk. Ha a kezdet kezdetén vagyunk, akkor azt jelenti, hogy a pártszervek és a kormányzervek részéről is még javítani fogják, mert még nagyon sokban kell javítani, csak a kezdetén vagyunk a dolgoknak, a sajtó tájékoztatást és szerintem a párt is meg a kormányzervek is el fogják várni a magyar sajtótól, hogy hüen tükrözzék az életet, amiben élünk, hüen tükrözzék vissza azt, amit a dolgozó nép csinál, annak életét és azokat a hatalmas teljesítményeket, amelyeket a dolgozó nép bármelyik területen végez. Ezt el fogja várni a párt is, meg a kormány is. (*Közbeszólások: Idő!*) Hadd szóljak hozzá ahhoz a tényhez... (*Zaj.*) Hát kérem elvtársak, lehet szavazni. (*Halljuk! Halljuk! — Zaj.*)

A párt kérdéséről! Felvetette Tardos Tibor elvtárs, hogy az, ami történik, vagy azok, akik most irányítanak, vagy kritizálnak... én a szavakra nem emlékszem, a lényege ez, nem a párt. Azt mondja ő, a párt mi vagyunk. Igen, Tardos elvtárs, a párt mi vagyunk mindannyian. Az a sok százezer tagja a pártnak, az a párt. (*Élénk taps.*)

Meg kell, hogy mondjam, a sajtó elkövetett egy mulasztást. Az utóbbi hetekben több munkásgyűlés volt a legnagyobb üzemekben, szám szerint talán 15 vagy 20, ezenkívül még másfelé is voltak nagygyűlésen megnyilatkozások, viták a munkások között, pártonkívüliek is részt vettek benne, de a sajtó ezekről tudósításokat nem hozott. Nem az ő hibája, a mi hibánk. Azt mondtuk, hogy szerényen kell kezelni akkor a dolgot, ha a párt részéről valaki a vezető elvtársak közül kimegy. Márpedig az úgy van, hogy ezekben az esetekben is a tömegekről kellett volna írni, mit mondanak a gyárakban, az intézetekben, vagy az intézményekben is, milyen problémákat vetnek fel, mi a képe egy ilyen munkásgyűlésnek. Meg kell hogy mondjam az elvtársaknak, hogy az üzemekben, de másutt is, ahol dolgozók vannak, ugyanúgy, mint itt, felvetnek eget rengető kérdéseket, általános, országos kérdéseket. (*Taps.*) Még akkor is, amikor az életszínvonal kérdését vetik fel, elvi kérdést vetettek fel, mert a szocializmus építése során az életszínvonal emelkedését, állandó emelkedését biztosítani kell, csak azt látni kell, hogy ez elvi kérdés, ez nem pizslicsaré dolog. (*Taps.*) De nem ez a döntő most ebben a tételben, amit én most érintek, hanem az, hogy a lenini elvek szerint, a kommunista párt elvei

szerint, megalakulása óta, a párt nem egyszerűen csak a párttagságból áll, hanem a párttagság és a párt vezető szervei együttvéve, az a párt. (*Taps.*)

Áttérek arra a gondolatra, amit Déry Tibor elvtárs mondott el, akinek — nem kell, hogy mondjam, nem is akarom kimondani, hogy az írásait olvassuk, ismerjük és így tovább, nem erről van szó —, én tudom, hogy ő nagyon nagy meggyőződéssel beszélt, mert én ezt az ő írásaiból olvasom ki, hogy őszinte önmagához és őszintén beszélt, ha valakivel beszélt és ez nagyon megbecsülendő valami, többet azt hiszem nem kell, hogy mondjak. De amikor Déry Tibor elvtárs felveti azt, hogy itt van egy garnitúra, amely elkövette a hibákat, és az a garnitúra nem érdemli meg a bizalmunkat, (Úgy van! Úgy van!) akkor én azt mondom, hogy bírálni kell, ezzel vezettem be beszédemet, személyre való tekintet nélkül, de garnitúráról beszélni, az már más dolog. Én azt hiszem, hogy más dolog. A párt vezető szerve, ezt mindenki tudja, a párt Központi Vezetősége. Van kollektív felelősség, azt mindenki elismeri, Déry Tibor elvtárs is, elvégre lehet állítani, hogy a Központi Vezetőséget majd a következő kongresszuson [...] de egyszerűen kimondani, hogy a párt vezető garnitúrájában nincs meg a bizalmunk, ez lehet valakinek az egyéni véleménye, többeknek lehet az egyéni véleménye, (*Zaj.*) azonban ki kell, hogy jelentsem, elvtársak, hogy ez a vélemény azért, ha körülnézünk az országban, nem áll meg. (*Zaj, ellentmondások és taps.*)

Továbbmegyek. Ennek megvan a maga logikája Déry Tibor elvtárs felszólalásában, ez pedig az, amikor kimondja, és én nem csodálkoztam, amikor kimondta, azokról a törpékről vagy epigonokról vagy következőkről, vagy mikről, szóval nem emlékezem hogy miről, akik ezután következnek majd. Hát bocsánatot kérek... (*Déry Tibor: Az írókra mondtam, nem a politikusokra. Gulliver példáját az irodalomra hoztam fel, nem a politikusokra!*) Én értem, Déry Tibor elvtárs! Én arra visszaemlékezem nagyon jól, azonban szó volt a vezetőkről is, azokról, akik ezeknek a vezetőknek mit tudom én, az árnyékában ott voltak hosszú éveken keresztül anélkül, hogy megszólaltak volna, vagy anélkül, hogy hallatták volna kritikus hangjukat és most belőlük rekrutálódik valami más garnitúra vagy átformált garnitúra. Szóval Déry elvtárs, akárhogy nézem a dolgot, lehet hogy én tévedek és velem vitába lehet szállni eme konkrét dolog kapcsán, mégis csak az elvetése a párt vezetősége [sic] elvének is bizonyos értelemben. (*Közbeszólások: Nem! Nem!*) Hát honnan tudjam én előre, hogy a Központi Vezetőség mit fog határozni az egyik vagy

másik szervezeti kérdésben? (*Közbeszólás: Tagja!*) Nem tudhatom. Vagy hogy mit fog határozni majd egy későbbi kongresszus, amikor meg fogja választani a Központi Vezetőséget és egyéb vezető szerveit a pártnak, nem tudhatom. Azt hiszem, engem sem zavar a közbeszólás, habár én egy kicsit el vagyok szokva, mert katonáknál ez nincs.³⁷ (*Élénk derűlttség és taps.*)

Elvtársak! Engedjék meg nekem: én megvédem a pártot. (*Élénk taps. — Zaj. — Felkiáltások: Ki ellen?*) Lehet, hogy mindjárt mondok valamit, hogy le fognak hurrogni, de ugyanakkor megvédem a párttagok jogát, hogy bíráljanak, hogy az igazukat megmondják. (*Taps.*) Meg kell hogy védjem a Központi Vezetőség jogát ahhoz, elvtársak, hogy határozatokat hozzon és végre amit az elvtársak is hiányolnak... (*Közbeszólás: Senki nem vonta kétségbe ezt a jogot!*) De engedjék meg, hogy befejezzem a mondatot, azután szívesen (*Közbeszólás: Belemagyaráz!*) válaszolok a közbeszólásra... Szóval, hogy a Központi Vezetőség határozatot hozhasson és amit sokan kívánnak az elvtársak közül, hogy vegye erőteljesen a kézbe a pártszervezeteknek azután az egész életnek irányítását a XX. kongresszus szellemében. (*Taps.*)

Befejezésül azt akarom mondani, kedves elvtársak, hogy az, ami az utóbbi időben tudomásunkra jutott, egyrészt a XX. kongresszus kapcsán jutott tudomásunkra, a Sztálin körül kialakult személyi kultusról és az abból eredő borzasztó súlyos bajokról és amikor jobban, erőteljesebben tudatára ébredtünk azoknak a hibáknak, súlyos hibáknak, súlyos vétségeknek, amelyeket az elmúlt esztendőben elkövettünk, akkor mindannyian, a fiatalok is, az idősebbek is rettenetes erkölcsi csapást kaptunk. Ez így van, elvtársak, ezt nem tagadom és megértem, és azt hiszem, hogy velem együtt bárki, aki szívvel-lélekkel a párt, a dolgozó nép ügyét védelmezi, megérti, hogy indulatok is támadnak és még az indulatokból fakadóan is bírálják, bírálják helytelen dolgokat és megértik, hogy mondjuk ilyen forró hangulat alakul ki egy ilyen nagy jelentőségű kérdés tárgyalásánál, mint a sajtó, és egyáltalán az eszmei frontnak a munkája, a tájékoztatás munkája, én ezt nagyon jól megértem és azt hiszem, velem együtt a többi elvtársak is. Ebből a sajtó segítségével ki kell kerülni. (Úgy van! Úgy van!) A sajtó segítségével kell... (*Közbeszólás: A párt segítségével!*) Én értem, tudom azt, hogy ennek azután vannak konkrét feltételei, ezt én nagyon jól tudom. (*Közbeszólás: Ez a lényeg!*) De nézzük csak: én mellé beszélnék, ha nem mondanám azt, hogy tudom, hogy vannak konkrét előfeltételek és hogy ezeket azt előfeltételeket

meg kell teremteni. (*Élénk taps.*) Nem tudom abbahagyni anélkül, hogy ne emlékeztessen magamat is, az elvtársakat is arra, hogy a DISZ Petőfi Körében vannak most a fiatalok közt. Én nagyon jól tudom elvtársak, hogy mit jelent az, amikor a párt magával ragadja az ifjúságot a munkában, a tettben, a gondolkodásban, minden téren, ahogyan volt nálunk az átalakulás utáni, a felszabadulás utáni első években. Én nagyon jól megértem és szeretném, ha az ifjúság is valahogy tudatára ébredne, hogy csak átmeneti állapot, amely megfosztotta őt attól a nagy lendülettől, amely megvolt akkor, amikor elmentek a Duna-Tisza csatornát építeni, Jugoszláviába vasutat építeni és mindenfajta nagy igényeskedés nélkül, hanem lelkesen úgy, ahogy az ifjakhoz, az ifikhöz, tehát a kommunista és szocialista értelmiségi ifikhez méltó. (*Közbeszólás: Ez már erkölcsi elégtétel.*) Ezért a sajtó segítsen az ifjúságnak, én ezt kérem. A sajtó segítsen az ifjúságnak abban, hogy tudatossá váljék benne az átmeneti állapot. A pártosza a munkának, az életnek, a tettnek, a gondolkodásnak meg fog jönni feltétlenül, ebben segítsen a sajtó, kérjük a segítségét. (*Taps.*)

HUSZÁR TIBOR: Máté György elvtárs következik, utána Horváth Márton elvtárs (*Közbeszólás: Segítsen a párt! Segítsen a központ!*) kért szót, utána Nemes György.

MÁTÉ GYÖRGY: Kedves Elvtársak! Én decemberben Lengyelországban jártam és Varsóban, valamint Lengyelország más városaiban, meglepve láttam, hogy az újságárus bódék előtt sorbanállnak az emberek újságért és azt is, hogy a délutáni lap megjelenése előtti időben már egy félórával előbb az emberek ólálkodnak az újságstandok előtt és várják, hogy megérkezzék a délutáni lap. (*Zaj — Mozgás.*) Magyarországon a felszabadulás után... (*Zaj.*) Magyarországon ilyen jelenségeket legfeljebb a Röck Szilárd utcában lehet látni, a *Népsport* szerkesztősége előtt, amikor a totózók várják az eredményeket, vagy talán az utóbbi hetekben némelyik hetilap érdekes számánál. Nálunk nagy érdeklődést a sajtó iránt először ma látok és ez az érdeklődés is más természetű, mint amilyen Lengyelországban volt, amelyet Lengyelországban láttam. Mi az oka ennek a különbségnek? Azt hiszem, hogy azok az emberek, akik Lengyelországban sorbanállnak lapokért, eljöttek ma nagy számban ide azért, hogy halljanak arról, amit a mi lapjaink nem írtak meg és amit a lengyel lapok megírnak. (*Taps.*)

Kedves Elvtársak! A magyar sajtó mai és itt már sok felszólaló által vázolt rossz helyzetét én egyetlen műfajon keresztül akarom megmutatni,

és ha szerkesztőként alcímet adnék felszólalásomnak, az volna az alcíme „Publicisztikánk tündöklése és nyomora.”

Kedves Elvtársak! A publicisztika egyéni hangú, önálló szellemű prózai véleménynyilvánítás időszerű dolgokban. Ennek a publicisztikának ragyogó hagyományai vannak Magyarországon, olyan újságíró hagyományai, akiknek világnézetét a történelem ugyan nem igazolta, de szakmai kiválóságukat nagyon sokan őrzik ma is emlékezetükben, akik valaha olvasták műveiket. Csak néhány ilyen nevet hadd soroljak fel: Bartha Miklós, a Magyarország nagyszerű publicistája,³⁸ Tóth Béla, az *Esti levelek* írója,³⁹ aki éveken keresztül a *Pesti Hirlapnak*⁴⁰ szerzett hatalmas népszerűséget munkáival, vagy Bródy Sándor, aki 12 kötetben jelentette meg *Fehér Könyv* című sorozatában⁴¹ publicisztikai munkáit. Beszélhetek Feleky Gézáról, a *Világ* kiváló vezércikkírójáról,⁴² vagy a kommunista sajtó nagyszerű hagyományairól, Alpári Gyuláról,⁴³ Lékai Jánosról⁴⁴ és másokról.

A nyugati burzsoá sajtónak ma is számos olyan kiváló publicistája van, akiknek nevét és munkásságát az egész világ ismeri, mint pl. Walter Lippman,⁴⁵ vagy Genevieve Tabouis,⁴⁶ akiknek eszükben sincs, hogy a tőkés rendet megbolygassák, de bizony Tabouis asszony kiabál az algériai háború ellen és Walter Lippman bírálja erősen Dulles külpolitikájának egyik-másik vonását. Mi az, ami vonzó ezekben az írásokban az olvasó számára? Az, hogy az olvasó sok mindent nem ért, de ezek művelt, képzett, elmés emberek, akik felvilágosítást adnak nekik kétségeikben. Az ilyesfajta publicisztika tette népszerűvé a többi között a mai lengyel sajtót is. Miért sorvadt el úgy a magyar publicisztika nálunk, hogy ma, hogy ha valaki nagyon sematikusakat akar mondani, akkor azt mondja, hogy olyan mint egy vezércikk.

Az egyik a mi papírgazdálkodásunk. Ez a gazdálkodás helytelen. Néhány adatot ezzel kapcsolatban. Magyarországon az 1956. évi országos papírfelhasználásra a következő terv van: napilapokra jut 11 ezer tonna, csak kerek számokat mondok. Folyóíratra kétezer tonna, könyvekre és brosúrákra 8 ezer tonna, tájékoztató nyomtatványra és plakátra 1500 tonna, vegyes nyomtatványokra és sokszorosított termékekre 14000 tonna, papírfeldolgozó ipari termékekre 47000 tonna, egyéb iparnak 20000 tonna, egyéb célra 14000 tonna.

Kedves Elvtársak! Mint látjuk, újságra, sajtóra Magyarországon megdöbbenően kevés papír jut és ha itt mi indítanánk most egy országos mozgalmat, hogy az egyéb célra menő papírt felajánljuk a sajtó

számára, még akkor is rendkívül kevés lenne és nem egy ilyen országos mozgalomra van szükség, hanem arra, hogy azok, akik elosztják a papírt a sajtónak sok papírt és több papírt adjanak.

Elvtársak! A mai sajtónak többségében négy vagy hat oldal áll rendelkezésére s ezt a négy vagy hat oldalt tudvalevőleg nagyrészt a mustzanyag, a kötelező anyag, a híryananyag elviszi. Éppen ezért komoly és tartalmas írásokra jóformán semmi hely, vagy nagyon kevés hely van csak.

Kedves Elvtársak! Amikor erre a felszólalásomra készültem, megnéztem a *Pesti Napló* című burzsoá lap 1929. július 7-i vasárnapi számát. Találomra ragadtam ki ezt az egy lapot. A *Pesti Napló* 1929. július 7-i száma, a 80. évfolyam 151. száma 48 oldal terjedelmű volt, mint általában a *Pesti Napló* vasárnapi számai, az idősebbek emlékeznek rá, ára 32 fillér volt. Összeírtam, hogy miből állt ez a lap. Négy publicisztikai oldal volt benne, hét oldal közölt híreket, hét oldal közölt nyilatkozatokat, interjúkat, többek között Chaplintól,⁴⁷ Jules Romainstól⁴⁸ és Mező Ferencről.⁴⁹ Öt közgazdasági oldal volt, négy oldal foglalkozott a színházzal és a sporttal, három oldal adott riportokat, szépirodalmat közölt öt oldal, ami között olyan neveket találunk, mint Lengyel Menyhért,⁵⁰ Karinthy Frigyes,⁵¹ Ambrus Zoltán,⁵² vagy Földi Mihály.⁵³ A jövő hétre a következő írókat ígérte: Karinthy Frigyes, Tersánszky Józsi Jenő⁵⁴ és Révész Béla⁵⁵ egy-egy írását. 13 oldal hirdetést közölt a *Pesti Napló*. Mindez, elvtársak, a gazdasági válságban vergődő fehérterrorista horthysta Magyarországon, tehát ott, ahol a szabad szólást elfojtották. A *Pesti Napló* nem volt irreális lap, volt remittendája is és a benne közölt írások ellen, mai szemmel különösen, de akkor is nagyon sok kifogást lehet emelni. Mégis elvtársak, jó üzlet volt ez a *Pesti Napló*, meggazdagodtak rajta a tulajdonosok. A másik, amiért ilyen terjedelmet és ilyen színvonalat, persze a maga szempontjából adott, az volt, hogy a burzsoázia mindenáron meg akarta nyerni az olvasót. A mi agitációnk, elvtársak, hosszú idő óta, különösképp a fordulat éve óta elszokott attól, hogy harcoljon azért, hogy megnyerje az olvasót. (*Taps.*)

Vajon nálunk, a mai Magyarországon elképzelhető-e elvtársak, hogy olyan irodalmi anyagot adjon egy lap, mégha a terjedelmétől el is tekintünk, egy napilap, mint a viszonylag régi időhöz képest a *Pesti Napló* adott?

Hadd mondjak egy példát itt az Írószövetség életéből, hogyan állunk mi ma az irodalom és a sajtó viszonyával, amelyek a magyar sajtó haladó hagyományaiban igen nagy részt foglalnak el. Én három évvel ezelőtt is

funkcionárius voltam az Írószövetségben. Abban az időben, ha valamilyen ügyben javaslatot kellett tenni, egyszerűen elővettük a tagnévsort és dúskáltunk a nevekben. Mi történt közben? Szalonképtelenné váltak először az úgynevezett lukácsisták. Utána szalonképtelenné váltak a sematikusok az írókongresszuson, utána szalonképtelenné váltak az el-lensematikusok, később a parnasszistákra járt a rúd, majd a pesszimizisták kerültek a vezető állásra alkalmatlanok listájára. Utána a jobboldali írók ellen volt egy hatalmas fellépés, majd most végül az a néhány író, aki maradt, a szektások, azok ellen is most már⁵⁶ ... Ha akadna olyan írószövetségi vezetés, amely nagyon mellre szívja ezeket a támadásokat a különböző irányzatú írók ellen, ma már az a helyzet, hogy senkinek írását nem lehetne közölni. A lapok szerkesztőségeiben vannak még, akik nagyon komolyan veszik mindezeket a dolgokat és ez is egyik oka, hogy nemigen közölnek íróktól műveket.

A másik okról csak röviden akarok beszélni, mert előttem már elmon-dották: ezek a személyi kultusz kihatásai az újságírára is. A személyi kultusz kihatásairól már előttem beszélt Tardos elvtárs, Tábori elvtárs. A lényeg az, hogy az újságírónak nemigen lehetnek egyéni gondolatai, nemigen vannak egyéni gondolatai, hanem ahogy csúnya újságírói nyel-ven mondani szokták kiriportozza, kicikkezi vezetőink megnyilvánulásait és ezeknek lényegében illusztrációját adja. Elvtársak, ha megnézzük leg-nevesebb és legjobb publicistáink utolsó 11 évbeli munkásságát, mondjuk Horváth Márton elvtársét, Parragi György⁵⁷ elvtársét, Méray Tibor elv-társét, Boldizsár Iván⁵⁸ elvtársét, akkor azt hiszem, hogy nagyon kevés olyan munkát találunk köztünk, amely megállja az idők próbáját, ami-nek megmaradtak a gondolatai, amely valóban egyéni, valóban ma is érvényes és ma is elgondolkoztató gondolatokat tartalmaz.

Kedves Elvtársak! A mi publicisztikánkból ipar lett, előregyártott elemekből összegyártott cikkek gyűjteménye. (*Taps.*) Lényegében mind-egy, hogy miről szólnak, olyanok, mint néhány év előtt a plakátok voltak, egészen mindegy volt, hogy fogpaszta reklám, vagy békekongresszusi hir-detmény volt, lényegében ugyanazok a mosolygó emberek voltak rajta. A nagy agitatív erejű publicisztikából így lett a százezrek sótalan és fűrészpor-ízű kenyere. (*Taps.*)⁵⁹

Kedves Elvtársak! Hogyan lehet ezen változtatni? Én nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, meg kell adni a népi demokrácia minden hívé-nek a proletárdiktatúra szólásszabadságát. (*Taps.*)

Kedves Elvtársak! Én Déry Tibor elvtárs felszólalásának jó részével egyetérték, de nem értek egyet azzal a megjegyzésével, hogy az, hogy ma vitatkozni lehet, abban valamilyen hátsó gondolat, valamilyen suskus van. Elvtársak, én úgy látom, hogy a forradalmi marxista-leninista gondolat ma az egész világon támadásban van a dogmatizmus ellen. (*Taps.*) Az, hogy a mi vitáink élénkek, az hogy ma ilyen sokan összejöttünk, az ennek a támadásnak egyik része. Ma az újságírókra is az a feladat hárul, a kommunista publicistákra és újságírókra, hogy ebben a támadásban kürtösök legyenek. Vannak, akik sápítoznak és megijednek attól, hogy a vonat megy, mert megszokták, hogy ez a vonat hosszú időn keresztül állt. Azt hitték, hogy ez a vonatnak a szerepe, hogy álljon és most ijedten látják, hogy megy a vonat. Én nagyon egyetérték Nógrádi elvtárssal, hogy a vonat csak most indult el és nemsokára a kezdeti lassú menetét robogásra fogja váltani. (*Taps.*) Ez a vonat arra való, hogy robogjon, a kommunizmus vonata arra való, hogy vonja maga után a történelmet és azoknak, akik félnek ettől a mozgástól, ettől a robogástól, azoknak csak azt lehet mondani, hogy kár volt akkor vonatra szállniok, mert a vonat az bizony ilyen. A szerkesztőségeknek pedig ösztönözni kell a sajtót, amely előtt ma olyan példák állnak ebben a támadásban, ebben az előrehaladásban, olyan művek, olyan publicisztikai művek, mint amilyenek Hruscsov és Togliatti elvtársak munkái.

Befejezésül elvtársak, engedjék meg, hogy még egy személyi ügyet elmondjak. Kihasznlom azt, hogy többségükben itt vannak legnagyobb lapjaink szerkesztői és párttitkárai. Én 1947 és 1950 között három esztendőn keresztül a *Szabad Nép* személyzeti ügyeit is intéztem. Ebben a minőségemben sokan fordultak annak idején hozzám, hogy adjak véleményt az újságírókról. Gondolom, az akkor adott véleményeim közt sok helyes van, de én ezekre a véleményekre már nem emlékezem. Emlékezem azonban arra, hogy szemléletem, ahogy az embereket néztem, téves nézetek által volt eltorzítva, és ezért kérem a lapok szerkesztőit és párt-szervezeteinek titkárait, ha ilyen általam adott vélemény akad kezükbe, tekintsék ezt a véleményt tárgyaltannak. (*Taps.*)

HUSZÁR TIBOR: Horváth Márton elvtárs (*Taps.*) a *Szabad Nép* szerkesztő bizottságának vezetője, a Központi Vezetőség tagja kér szót, utána Nemes György, Vas Zoltán, Méray Tibor, Kuczka Péter. Azután bejelentem a többit.

HORVÁTH MÁRTON: Tisztelt Elvtársak! Órákon keresztül folyik a kommunista sajtó és a mai magyar sajtó bírálata. Ez a bírálat rendkívül

éles és ez a bírálat véleményem szerint is rendkívül indokolt. A világ legtermészetesebb dolgának tartom, hogy akkor, amikor napirendre kerül a kommunista sajtó fejlődésének kérdése, akkor ennek a bírálatnak az éle nemcsak általános, nemcsak a *Szabad Nép* utóbbi munkája — utóbbi alatt az utóbbi néhány évet értve —, az utóbbi néhány évének munkája ellen irányul, hanem személy szerint többek közt az én munkám ellen is. Nekem döntő részem volt a kommunista sajtó munkájában, irányításában, igen nagy részem volt, ez a kérdés is felvetődött itt, irodalmi életünk irányításában is. Szeretném elvtársak, s éppen ezért nem személyes kérdés, ha erről is nyilatkozhatnék, sőt bevezetőben akarok erről nyilatkozni.

Elvtársak! Az a bírálat, amit többek közt Déry elvtárs velem szemben felvetett, nagyon sok mindenben indokolt és igazságos bírálat. (*Taps.*) Nem akarok, elvtársak, amikor itt állok és beszámolok erről a munkáról, a szervezeti szabályzat pontjai mögé bújni. Nem akarok, elvtársak, amögé a kijelentés mögé sem bújni, amit Déry elvtárs idézett és amelyik magától értetődően teljesen megfelel a valóságnak, olyan kijelentés mögé, hogy a Központi Vezetőség határozatait hajtottam végre. Mindannyian tudjuk és az elmúlt évek alatt még a *Szabad Népből*, még az elmúlt évek *Szabad Népe*ből is ez nagyon világos volt, voltak ellentétes vonásai politikánknak, voltak határozatok, amelyek előző határozatokat megsemmisítettek és azokkal szakítottak, különböző erők működtek a pártban, nemcsak a XX. kongresszus óta, hanem a XX. kongresszust megelőző évek alatt is, és viszonylag könnyű volna erre az idézetre vagy erre a hivatkozásra támaszkodva azt mondani, hogy az én magatartásomat az jellemezte, hogy a Központi Vezetőség álláspontján a párt pillanatnyilag kialakított politikáját minden részletében magamévá téve ilyen értelemben léptem fel az irodalom, vagy a sajtó területén.

Elvtársak! Magától értetődik — és egyetlen kommunista, aki a pártban dolgozik és aki felelős helyen dolgozik, nem mondhat egyebet — magától értetődik, hogy ez lényeges tényező, de nem az egyetlen tényező. Én mint a Központi Vezetőség tagja nem akarok erre hivatkozni, de mint bizonyos tapasztalatokkal rendelkező kommunista, természetesen használom a fejemet is és ez sok gondot, problémát okozott nekem különböző jelenségekben a mi politikai és kulturális életünkben. 1953 júniusának pillanatától nagyon sematikus az én politikai helyzetemnek alakulása. Teljes mértékben és döntő módon a XX. kongresszus — magától értetődik — arra készítetett engem is, mint nagyon sok más elvtársat

is, hogy elkezdje — legalábbis, én nem merek többet mondani, mint hogy elkezdje — politikai tevékenységének, politikai munkájának alapos felülvizsgálatát. Én azt hiszem, elvtársak, hogy, különösen a XX. kongresszus után, aki ugyanazokat a nézeteket hangoztatja és tartja, amit a XX. kongresszus előtt hangoztatott és tartott, az lehetséges, hogy hű marad önmagához, de hűtlenné válik a marxizmushoz és hűtlenné válik a nép ügyéhez. (*Taps.*)

Elvtársak! Lehetséges, én nem vagyok ebben egészen biztos, hogy Déry elvtárs bírálatának volt egy gúnyos vonása is, de elvtársak, én ezzel a gúnyos vonással nem akarok foglalkozni. Ha volt is ebben egy ilyen vonás, ezt a részét méltatlannak tartanám magamhoz, hogy ezzel a részével foglalkozzam, azzal, hogy valamiféle ilyen konjunktúra jelenségnek, vagy konjunktúra — kimondom — konjunktúra-lovagnak tüntetett fel ezzel. Én nem tudom, mondom, hogy akart-e ilyen látszatot adni ennek, én ezzel nem akarok foglalkozni. Benne volt a magatartásomban az, hogy az elmúlt években a párt politikájában valóban ellentétes jelenségek, ellentétes erők léptek fel és nem volt előttem teljesen tiszta és teljesen világos az, hogy a párt igazi érdeke mit jelent, mit követel meg tőlem. Ez volt az egyik forrása ennek. A másik forrása az, hogy kétségtelenül egy egész sor területen olyan jelenségek voltak, hogy az új, a demokratikus fejlődés követelményei nem tisztán jelentkeztek, hanem elvegyülve különböző olyan törekvésekkel, amelyeket nagyon nehéz lett volna és nagyon nehéz lenne a jövőben is magunkévá tenni. (*Zaj.*) Hogy példát mondjak, elvtársak, nekem sok vitám volt Déry elvtárssal, nekem is volt vitám Déry elvtárssal, nem egyszer bíráltam én is az irodalmi tevékenységét, de mindig — ezt állítom — minden egyes alkalommal, amikor irodalmi tevékenységéről beszéltem, mint egy kiváló magyar író tevékenységéről beszéltem és bírálatom is ilyen jellegű volt. Ugyanakkor egy sor esetben Déry elvtárs politikai fellépésével szemben rendkívül élesen léptem fel, mert nem tudtam egy sor esetben egyetérteni a politikai fellépéseivel, hogyha e között ellentét van, annak az oka az, hogy nem egyszer ellentét volt abban, amit Déry elvtárs mint művész, mint író alkotott, és amit mint politikus alkotott és mint politikus lépett fel. Nem állítom azt, hogy nem keveredtek mindebbe szubjektív tényezők, nem állítom azt, elvtársak, hogy szubjektív hibák az én részemről nem keveredtek ebbe: de aki nagy, nehéz küzdelmek árán, szembenézve a saját munkájával, munkánk eredményeivel és eredménytelenségeivel, hibáival és ilyen úton keservesen, mindig megmondja azt, amit gondol, helyesnek

tart a párt érdekében, hogy ha így jut keresztül és így győz azon, hogy tényleg felismerve azt, ami helyes, felismerve azt, ami a párt érdeke és a párt érdekének megfelelően, a párt egységének, fegyelmének megfelelően, a nép érdekének, a nép ügyének megfelelően hozza meg elhatározását, lehet, hogy az elmúlt évek alatt az ingadozást mutatott, de az az ingadozás egyúttal útkeresés volt, ez az útkeresés többé-kevésbé minden magyar és nem magyar kommunistának útkeresését is jellemezte. Alig van valaki akire ez ne volna elmondható. (*Zaj.*) (*Közbeszólás: De azok nem a Központi Vezetőség tagjai!*)

Elvtársak! Akkor, amikor a párt alapvető hibákra mutatott rá, akkor, amikor a párt alapvető kérdésekben módosítja a maga politikáját, ilyen körülmények között ez a változás nemcsak elképzelhető, hanem kötelező a Központi Vezetőség tagjaira nézve is. (*Taps. — Zaj.*)

Elvtársak! Ugyanakkor amikor ezt elismerem és magamévá teszem, meg kell mondani azt, hogy sok mindennel nem értek egyet abból, amit Déry elvtárs itt elmondott. Ő arról beszél, hogy valamiféle propaganda manőver volna az, hogy sorozatosan ezekre a vitákra itt összegyűlünk. Elvtársak, mi kommunisták tudjuk, hogy mit jelent dobogót adni ilyen éles vitáknak, tudjuk, mit jelent ilyen megnyilatkozási és propaganda lehetőséget adni különböző álláspontok számára. De elvtársak, nem azért engedi, nem azért teszi lehetővé... (*Nagy zaj. — Felkiáltások: Ez az! Engedi! — Nagy zaj. — Közbeszólás: Arról beszélt! — Közbeszólás: Ez az! — Zaj.*) azért teszi lehetővé és azért engedi a Központi Vezetőség ezt (*Élénk ellentmondások! — Felkiáltások: Hallatlan! — Nagy zaj.*)... azért engedélyezi és teszi lehetővé a Központi Vezetőség az ilyen jellegű vitákat, mert bízik a kommunistákban, bízik az elvtársakban, bízik azokban, akik megjelennek és felszólalnak ezekben a vitákban, bízik abban, hogy lehetnek különböző nézetek és álláspontok és itt ebben a teremben rendkívül élesen mutatkoztak meg az éles bírálat hangjai, de bízik abban és személy szerint meg vagyok győződve arról, hogy ezt a bírálatot, ezt a vitát, ezt az éles vitát a párt szeretete, a népi demokrácia szeretete, a szocializmus szeretete diktálja. (*Élénk taps.*) Semmiféle olyan manőverről, ami ilyen vitákat lehetővé tesz, nem lehet szó, elvtársak. De lehet szó arról, hogy igenis az, amit itt Déry elvtárs jelszóként hangoztatott, a bizalom a népben jelszava kezd érvényesülni a mi körülményeink közt és eddig igenis bizonyítéka és nem elterelő manőver az, hogy ilyen jellegű vitákra ebben a teremben is összejöhetünk. (*Taps. — Közbeszólás: Azt hallottam, hogy megbírálták a Szabad Nép cikkét, amely helyesnek*

tartotta a Petőfi Kör munkáját.⁶⁰ Igaz ez?) A *Szabad Nép* cikkeit különböző oldalról bírálják és nagyon érthető az, hogy a *Szabad Nép* cikkeit bírálják. Ezen az estén is többek közt azt hiszem, kialakult az, hogy a *Szabad Nép* cikkei nem mindig tekinthetők szentírásnak. (Közbeszólás: Igaz! Kuczka Péter: Csak az igazi jó írásokat tekintsék szentírásnak, mint amit a Petőfi Körről írt a *Szabad Nép*!)

HUSZÁR TIBOR: Hallgassuk végig türelemmel Horváth elvtárs felszólalását. Kuczka elvtársnak szót adunk.

HORVÁTH MÁRTON: Ugyanakkor, amikor hangsúlyozom ezeknek a vitáknak rendkívül pozitív vonásait és jellegét, meg kell ezt is mondani, mert nem volnék őszinte, ha ezt elhallgatnám, az én véleményem szerint nem teljesen helyes kép alakult ki a mai kommunista sajtó helyzetéről és állapotáról. Én a magam részéről, elvtársak, lehetséges, sőt biztos, hogy sokuk véleményével ez nem egyezik, nem tudom csak negatívumokkal jellemezni a magyar sajtó és a kommunista sajtó jelenlegi helyzetét, sőt az elmúlt évek alatti helyzetét sem. Olyan kép alakult itt ki a magyar újságírásról, a magyar sajtó munkájáról, mint hogyha a *Ludas Matyit* hajtogatnák és nagyon sokan — megmondom őszintén — lehet nevetni, egy ilyen hosszú ülésen az emberek a fáradtság következtében is nagyon hálásak egy-egy szellemességért, de nem értek egyet azzal, ami nem egyszer felületes módon és azért, hogy egy-egy csattanó jól csattanjon és helyén legyen, azért tényleg inkább a humorizálás irányába terelődik egy egész sor felszólaló. (*Ellentmondások. — Zaj.*) Nekünk, elvtársak, a legkomolyabb dolgot kell látnunk ebben és nem csak a jókedvünk miatt jöttünk [ide]. (*Közbeszólások: Nem ám!*) Azért én megmondom, elvtársak, ami a kommunista sajtót illeti, ha van valami, amire támaszkodhatunk minden hibája mellett és amit hagyománynak tekinthetünk, [az] nem elsősorban a *Pesti Napló* előbb említett 42 oldalas vasárnapi száma. Sok tanulnivalónk van abból is, de igazán tanulnivalónk van attól a *Szabad Néptől*, amelyik idestova 15 évvel ezelőtt jelent meg a fasizmussal vívott háború idején Magyarországon és igenis tanulnivalónk van attól a *Szabad Néptől* is, amelyik 1945-től kezdve a 40-es évek folyamán itt Magyarországon megjelent és a kommunista újságírás hírnökeként jelentkezett ebben az országban. (*Taps.*)

Mi volt az oka, elvtársak, annak, hogy 15 évvel ezelőtt néhány száz példányban a rosszul nyomott sokszorosított újságlapoknak olyan óriási hatása volt, mert nem túlzok... (*Közbeszólás: Igazat írt!*) Azért, elvtársak, hogy ezek az újságlapok a leghívebben, a leghívebben kifejezték a

párt helyes népfrent-politikáját, a nemzeti összefogás politikáját, a béke, a demokrácia, a függetlenség jelszavait, a nép alapvető érdekeit. (*Taps.*) És ez volt az oka annak, hogy azokat a rosszul nyomott néhány száz példányban megjelenő újságszámokat szárnyrakapta az egész népi mozgalom, amely a háború ellen fordult és szóban terjesztette minden szavát, minden igazságát, ami megjelent. (*Közbeszólás: Ettől tért el a Szabad Nép!*) Mi az oka annak, hogy 1945 után, amikor a kommunisták nem valami nagyon jól bekonferálva legálisan jelentkeztek ebben az országban, igenis nem utolsósorban a *Szabad Nép* munkája következtében, a pártnak a szava olyan súlyt kapott? Az volt az oka, hogy kifejezte a párt helyes politikáját, a helyes népfrent politikáját, kifejezte a nép alapvető érdekét a felszabadulás után. Megmutatta az igazságot, megmutatta a tényeket. (*Zaj.*) Nem vitás, ne felejtjük el azt, amikor indokoltan, ezerszer indokoltan nagyon bíráljuk az utóbbi években a *Szabad Nép* munkáját, hogy egyik forrás, egyik legdöntőbb forrás, amikor mi ki akartunk jutni abból az ürességből, egyhangúságból, abból a rossz, az újságírói munkát, a kommunista újságírói munkának ilyen hivatalnoki munkává való sekélyesítéséből, amikor ki akarunk jutni ebből, hogy a *Szabad Nép* saját tradícióira, az illegalitás és a 40-es évek tradícióira hivatkozik. (*Közbeszólás: Elherdálták az örökséget!*) Ez az egyik forrás, amire támaszkodni kell, jelenleg is.

A másik forrás, amire támaszkodnunk kell, az, hogy a mi olvasóink megváltoztak. A mi népünk öntudata, műveltsége, tehát olvasóink öntudata, műveltsége, ítélőképessége nagy mértékben, kommunista nevelőmunka következtében óriási mértékben megnövekedett ebben az országban. Rendkívül elviselhetetlen feszültség alakult ki a kommunista sajtó munkája és népünk igényei között. Ezt az igényt ki kell elégítenünk minden erőnkkel.

A harmadik forrás, amire támaszkodunk és támaszkodhatunk, elvtársak, erről nagyon sok szó esett, nem akarok erről sokat beszélni, a nemzetközi munkásmozgalomnak az a történelmi új korszaka, amit a XX. kongresszus jelentkezése hozott magával.

Elvtársak! Nem akarok itt a *Szabad Népre* vonatkozólag, a kommunista sajtóra vonatkozólag programot adni. Ez a program, amit a kommunista sajtó csinál és csinálhat, annyit ér, amennyire naponta jelentkezik az olvasók szeme előtt. Minden erőnkkel azon leszünk és ebben teljes mértékben mind meg vagyunk róla győződve, hogy minden olyan kommunistának a nézetét fejezem ki, aki alkalmazni akarja és a leg-

messzebbmenően akarja alkalmazni a mi körülményeinkre a XX. kongresszus tanításait. Minden erőnkkel azon leszünk, hogy megjavítsuk és reális képet adjunk a Szabad Népen keresztül a magyar belpolitika, a gazdaság, a külpolitika, a nemzetközi kérdések területén. Ma még a Szabad Nép nem elégíti ki ezt az igényt. (*Közbeszólások: Mikortól? — Felkiáltások: Ki akadályozza meg? — Közbeszólások: Mi a biztosíték?*) Az elvtársak azt kérdezik, hogy miért nem elégítik ki ezt az igényt? (*Közbeszólás: Mikor?*) Sok mindenben múlik ez, elvtársak. (*Élénk ellentmondások. — Zaj. — Halljuk! Halljuk! — Közbeszólás: Nem mellébeszélni!*) Múlik azon, hogy a XX. Kongresszus magyar alkalmazása és tanulságai egy rendkívül átfogó, rendkívül mélyreható, rendkívül sok erőfeszítést és igenis küzdelmet jelentő feladat, egy olyan feladat, amelynek nem értünk a végére. (*Közbeszólás: Ki ellen küzd?*) Aki azt állítja, hogy a Magyar Dolgozók Pártja, vagy a Szabad Nép, vagy a Központi Vezetőség nem kezdte el ezt a feladatot, az vak. (*Néhányan tapsolnak. — Zaj. — Közbeszólás: A Togliatti-beszédét miért nem közölték? — Közbeszólás: Miért cenzúrázzák Togliattit? — Halljuk! Halljuk! — Zaj.*) Ehhez a feladathoz, ennek a feladatnak elvégzéséhez az kell, hogy leszámoljunk a saját hibáinkkal, (*közbeszólás: Az kéne!*) az kell, hogy számot vessünk tényleg, hogy mit csináltunk rosszul, az kell, hogy eltökélten, a legteljesebb határozottsággal (Úgy van!) bekapcsolódjunk, magunkévá tegyük (*Közbeszólás: Mikor?*) a nemzetközi munkásmozgalomnak azt a hatalmas előrevivő áramlatát, amely igenis a mi pártunkban is megvan. (*Nagy zaj. — Felkiáltások: Semmi konkrétum! — Közbeszólás: Ne felemásan csinálják! — Közbeszólás: Miért nem hozták akkor rendesen a Togliatti-beszédet?*)

Elvtársak! Vannak viták, lehetnek viták, szerencse, hogy vannak viták, (*derültség — közbeszólás: Ez nem szerencse kérdése!*) és szerencse, hogy ezek a viták a párton belül is folynak, a kommunisták közt is folynak. Ezekből a vitákból is meg kell születnie annak a helyes iránynak, annak a helyes politikának teljes konkrétságával, ami bennünket tényleg előrevihet. De az is helyes, elvtársak, hogy a viták közben a kommunisták közti szükséges bizalom teljes mértékben meglegyen, ne a bizalmatlanság, hanem a bizalom jelszavával dolgozzunk együtt. (*Nagy zaj.*) Szükség van arra, elvtársak, hogy a párt egysége, a párt ereje, a párt felzárkózása a Központi Vezetőség mögé teljes mértékben meglegyen. (*Nagy zaj.*) Mert minden jószándék, minden akarat, amelyik a XX. kongresszus magyar alkalmazását akarja, annak feltételei és biztosítéka a párt ereje, határozottsága, egysége a szabad viták mellett. (*Nagy zaj. — Közbeszó-*

lások. — Zaj. — Hosszantartó élénk, majd ütemessé váló taps és ütemes, hosszantartó felkiáltások: Éljen a párt! — Közbeszólás: Legyenek hűek a párthoz!)

Elvtársak! Én magam, sok más elvtárs is elkövetett hibákat, (zaj) de azok, (közbeszólás: Elegünk volt! — közbeszólás: Ezek bűnök voltak! — közbeszólás: Le kell vonni a konzekvenciát!) akik most kioktatnak engem és másokat abban, hogy mi a párthűség és a párt iránti kötelesség, hogy mi a nép iránti hűség, a nép iránti kötelesség, azok tanulhatnának azoktól az elvtársaktól, akik, hogyha hibákat is követnek el, de a legnagyobb határozottsággal küzdenek és fognak küzdeni a jövőben is a párt... (Taps.) Az indokolt bírálatot elfogadom, de a kioktatást nem fogadom el. (Nagy zaj.) A kérdésekre... a bizalmatlanságre pedig elvtársak, nekem és mindenkinek, minden kommunistának, az egész pártnak tettekkell válaszolni. (Felkiáltások: Lássuk! — Taps.)

HUSZÁR TIBOR: Kedves Elvtársak! Több javaslat érkezett az elnökséghez. Nagyon merem remélni, hogy ezt közbeszólások nélkül tudom végigmondani. Az első a következőképp szól: Kérjük az elnökséget, intézkedjék, szüntessék meg a fényképezést. (Helyeslés. — Taps. — Hosszantartó zaj.) Szeretném Önökkel közölni... (Kuczka Péter: Filmezhetnek is!) Szeretném az elvtársakkal közölni a javaslatot. Nem mi írtuk. Ha az elvtársakat nem zavarja... (felkiáltások: Nem zavar! — nagy zaj) akkor a fényképezéseket (közbeszólás: Melyik sajtónak fényképeznek?) kérem, hogy hagyjuk dolgozni és senki se érezze magát zavarva. (Taps.) Lehet, hogy én nem értettem meg pontosan a XX. kongresszus szellemét, mert úgy látszik, a fényképezés is elvi kérdés és ehhez is hozzá kell szólni.⁶¹ Elvtársak, a cédulát a jelenlévő elvtársak írják, én felolvastam. (Zaj.)

A másik javaslat: olyan javaslat érkezett, hogy tíz percre korlátozzuk a további hozzászólásokat. (Helyeslés. — Közbeszólás: Kivéve Vas Zoltánt!) A vitavezetőknek az a véleményük, ne szabjunk meg tízperces határidőt. (Taps. — Helyeslés.) De kérjük meg a hozzászóló elvtársakat, az ismétlésektől lehetőleg tartózkodjanak. Tömören fogalmazzák meg mondanivalójukat. Egyértémenek ezzel? (Igen! — Taps.)

Nemes Görgy elvtárs, utána következik Vas Zoltán. (Közbeszólás: Mi lesz a fényképezéssel? — Derültség. — Állandó zaj.)

NEMES GYÖRGY: Kedves Elvtársak! Szeretném megfogadni Horváth Márton elvtárs tanácsát és nem kívánom a tréfa irányába terelni a vitát. Egy olyan kérdéstről szeretnék beszélni, amely úgy érzem, hogy rendkívül komoly és amely eddig itt nem nagyon került szóba, nevezé-